

Regionala utvecklingsnämndens plan 2025-2027

Innehåll

Regionala utvecklingsnämndens plan 2025-2027	1
Förord	3
Organisation och lagstöd	4
Vision	5
Strategiska mål.....	6
Omvärldsanalys	9
Hållbar regional utveckling	9
Inriktning och uppdrag	11
Utvecklingsområden	12
Goda möjligheter till kultur, boende, arbete och välfärd	13
Väl fungerande kompetensförsörjning och kompetensutveckling	15
Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande.....	17
God tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystem...	19
Ekonomiska förutsättningar och ramar	21
Verksamhetsbeskrivningar	25

Förord

Utvecklingen regionalt och lokalt är en förutsättning för en välfungerande välfärd i Norrbotten. Den regionala utvecklingsnämnden och utvecklingsavdelningen arbetar därför proaktivt i syfte att stödja utvecklingen i kommuner, näringsliv, civilsamhälle, kultur och lärosäten. Genom att verka för en bred och hållbar samhällsutveckling generas det jobb- och tillväxtmöjligheter i hela länet som attraherar människor att bo, leva och verka i länet.

En bred och hållbar samhällsutveckling kräver insatser inom samhällets samtliga delar. Det ställer stora krav på Region Norrbotten som regionalt utvecklingsansvariga i arbetet med att leda utvecklingen framåt och i rätt riktning. Som stöd utgår arbetet bland annat från den regionala utvecklingsstrategin och kulturplanen. Målen och visionerna blir vägvisare för nämndens och utvecklingsavdelningens insatser.

Ingen aktör kan på egen hand driva och leda ett regionalt utvecklingsarbete. Det fordras samverkan och samarbete mellan alla involverade parter. Som utvecklingsansvariga ser vi till att utifrån kunskap och erfarenhet hålla samman och vara pådrivande, men även säkerställa delaktighet och inkluderande. All utveckling sker i slutändan lokalt och enbart genom medskapande processer och ägandeskap för frågorna lyckas vi tillsammans åstadkommande förändring och utveckling.

Den utveckling vi arbetar för ska vara hållbar. Det innebär att vi alltid strävar efter social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet i de insatser vi engagerar oss inom. Vi verkar för ett jämlikt och jämställt samhälle där länets samtliga medborgare och företag bereds möjlighet att utvecklas, trivas och frodas.

Genom vårt samverkande, påverkande och finansiella arbete bidrag vi till framtidens attraktiva och hållbara Norrbotten.

Helena Öhlund
Ordförande
Regionala utvecklingsnämnden

Janus Brandin
Regional utvecklingsdirektör

Organisation och lagstöd

Region Norrbotten har av riksdagen och regeringen fått i uppdrag att ansvara för den regionala utvecklingen. Genom aktiva insatser och samverkan inom områdena kultur, näringsliv och samhälle, ska regionen bidra till länets utveckling och skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle med goda livsmiljöer. Det regionala utvecklingsansvaret (RUA) regleras i Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar och innehåller följande uppdrag:

- Regional utvecklingsstrategi (RUS)
- Länsplan för transportinfrastruktur
- Finansiering till projekt, företagsstöd och kommersiell service (så kallade 1:1 medel)
- Fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och göra bedömningar av länets kompetensbehov

Regionen ska årligen återrapportera till regeringen vad som gjorts inom ramen för det regionala utvecklingsuppdraget.

Inom ramen för Regionens kulturarbete är kultursamverkansmodellen grundläggande. Syftet med modellen är att skapa utrymme för regionala prioriteringar och variationer inom konst- och kulturområdet. Bidraget till regional kulturverksamhet från staten ska främja en god tillgång inom de områden som förordningen omfattar. Kulturplanen samverkar med visionsdokument, policybeslut, strategier och riktlinjer på kommunal, regional och nationell nivå.

Ett antal lagar och förordningar styr arbetet med den regionala utvecklingen

- Förordning om regionalt tillväxtarbete (2017:583)
- Lag om regionalt utvecklingsansvar (2010:630)
- Svensk författningssamling, förordning 2010:2012.
- Lag om kollektivtrafik (2010:1065)
- Lag (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet
- Bibliotekslag (2013:801)
- Museilag (2017:563)

- Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Regionala utvecklingsnämnden (RUN) ansvarar för regionala utvecklingsfrågor och är organisatoriskt placerad under regionfullmäktige. Nämnden består av 13 ledamöter och 13 ersättare, nämndens presidium utgörs av ordförande samt vice ordförande. Avdelningen för regional utveckling som leds av regional utvecklingsdirektör stödjer nämnden i arbetet. Regionala styrande dokument inom området är:

- Strategisk plan 2025-2027
- Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030
- Kulturplan Norrbotten 2023-2026
- Regional Biblioteksplan Norrbotten 2023-2026
- Länstransportplan Norrbotten 2022-2033
- Smart specialiseringsstrategi för Norrbottens län 2030
- Regionala kollektivtrafikmyndighetens Trafikförsörjningsprogram 2023-2035
- Ett jämställt Norrbotten 2024-2030, regional jämställdhetsstrategi
- Norrbottens livsmedelsstrategi 2022-2030
- Norrbottens Besöksnäringstrategi – Strategisk färdplan mot 2030

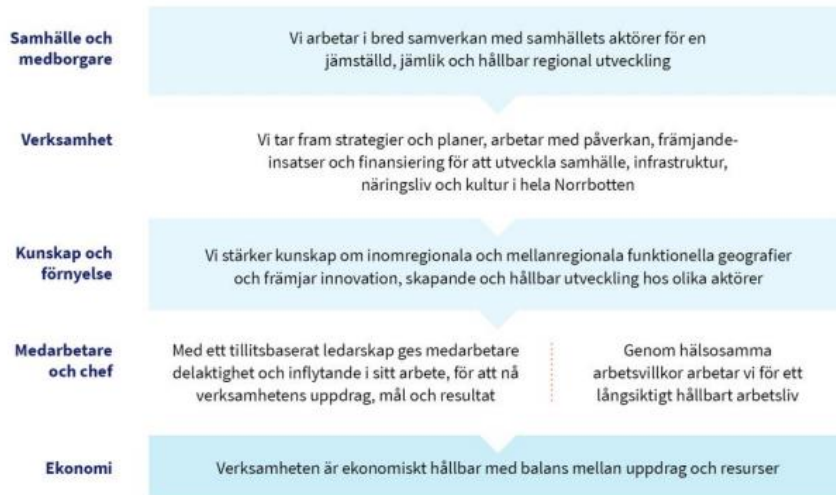
Regionala utvecklingsnämnden kan på eget initiativ, eller på initiativ av fullmäktige, ge särskilda utredningsuppdrag till regionala utvecklingsdirektören.

Vision

Region Norrbotten arbetar för alla människor som bor, lever och verkar i Norrbotten. Regionens vision är **”Tillsammans för Norrbotten – bästa livet, bästa hälsan”**. Med visionen som ledstjärna ska regionen bidra till ett län med god livskvalité, trygghet och framtidstro. Visionen är utgångspunkten för all verksamhet inom Region Norrbotten.

Strategiska mål

Fullmäktige har beslutat om följande strategiska mål för regionala utvecklingsnämndens verksamheter:

Målbekrivningar i Strategisk plan 2025-2027 för regional utveckling

Det regionala utvecklingsuppdraget handlar om att samla samtliga intressenter inom länets gränser, invånare, ideell sektor, kulturell sektor, kommuner, statliga myndigheter, universitet/högskola och näringsliv, för att gemensamt arbeta för länets utveckling. Det regionala utvecklingsuppdraget skiljer sig därmed från regionernas välfärdsuppdrag inom hälso- och sjukvård som har en annan styrnings- och produktionslogik. Verktyg för det regionala utvecklingsarbetet är kunskap, policypåverkan, strategier och planer, mötesplatser, finansiering, kulturverksamhet samt bolag inom näringsliv, kultur och infrastruktur. Regional utveckling handlar även om att sprida kunskap om Norrbottens styrkor och resurser och länets specifika förutsättningar och utmaningar. Detta ska bidra till bättre genomslag för länets förutsättningar och perspektiv i nationella beslutsprocesser som är avgörande för länets utveckling. Regionens politiker har en viktig roll att företräda regionen och påverka beslut som har betydelse för Norrbotten. Påverkansarbete sker även inom ramen för det ordinarie arbetet som utförs av alla medarbetare på avdelningen för regional utveckling.

Nedan beskrivs de strategiska målen och deras koppling till det regionala utvecklingsarbetet:

Samhälle och medborgare

Vi arbetar i bred samverkan med samhällets aktörer för en jämställd, jämlik och hållbar regional utveckling.

Det regionala utvecklingsansvaret handlar om att tillsammans arbeta för att Norrbotten ska vara ett attraktivt län att bo, leva och verka i. Som regionalt utvecklingsansvarig arbetar regionen för att länets kommuner, näringsliv, länsstyrelse, universitet och civilsamhället ska samverka i viktiga frågor som påverkar Norrbottens framtid och utveckling. Regionen ska vara en stark röst för Norrbotten. Ett verktyg för detta är framtagandet, implementeringen och uppföljningen av den Regionala utvecklingsstrategin samt regional kultur- och biblioteksplan.

Verksamhet

Vi tar fram strategier och planer, arbetar med påverkan, främjandeinsatser och finansiering för att utveckla samhälle, infrastruktur, näringsliv och kultur i hela Norrbotten.

Som regionalt utvecklingsansvarig ska regionen vara en drivande kraft som säkerställer nytta för samhället i stort. Regionen ska stötta med personella resurser som samordnar insatser och samverkan och med våra finansiella verktyg stödja utvecklingen. Uppdraget är även att vara en regional röst som driver på utvecklingen för både näringsliv, kulturliv och det offentliga i hela länet. Verksamheten ska ha kapacitet att arbeta med att säkerställa samverkan och samordning genom att arbeta med strategier, planer och implementering av insatser och aktiviteter inom de olika ansvarsområdena.

Kunskap och förnyelse

Vi stärker vår kunskap om inomregionala och mellanregionala skillnader och främjar innovation, skapande och hållbar utveckling hos olika aktörer.

För att säkerställa att de insatser och aktiviteter vi genomför bidrar till en hållbar och långsiktig utveckling av Norrbotten behöver länets inomregionala och mellanregionala territoriella skillnader beaktas. Arbetet med analyser, uppföljning och utvärdering sker löpande, systematiskt och långsiktigt.

Medarbetare och chef

Med ett tillitsbaserat ledarskap ges medarbetare delaktighet och inflytande i sitt arbete, för att nå verksamhetens uppdrag, mål och resultat.

Med ett tillitsbaserat ledarskap nyttjas medarbetarnas unika sakkunskaper på bästa sätt. Genom hälsosamma arbetsvillkor arbetar vi för ett långsiktigt hållbart arbetsliv. Arbetslivet ska bidra till utveckling och välbefinnande. Arbetsmiljön ska bidra till ett positivt utbyte i form av ett rikt arbetsinnehåll, arbetstillfredsställelse, gemenskap och personlig utveckling. Balans mellan krav och resurser, medarbetares makt och inflytande över sitt arbete, god gemenskap och stöd från chefen är några friskfaktorer i arbetet.

Ekonomi

Vi arbetar på ett kostnadseffektivt sätt och skapar regional utveckling inom givna ekonomiska ramar.

En hållbar ekonomi strävar efter att alla som lever och bor i Norrbotten, både nu och i framtiden, ska kunna tillgodose sina grundläggande behov. Region Norrbotten påverkas liksom andra regioner och kommuner av den samhällsekonomiska utvecklingen. För att främja en sådan ekonomi är det viktigt att aktivt arbeta för att locka fler människor att flytta till länet. Därigenom ökar vi intäkterna, vilket i sin tur bidrar till en mer hållbar och långsiktig ekonomisk utveckling i regionen. En grundläggande princip för att upprätthålla en sund ekonomi är att bedriva god ekonomisk hushållning i regionens verksamhet, både på kort och lång sikt. Det innebär att varje generation av invånare bör bära sina kostnader vilket säkerställer en rättvis fördelning av resurserna och långsiktig stabilitet

Regional utvecklingsstrategi

Den regionala utvecklingsstrategin ska vara en samlad och sektorsövergripande strategi för det regionala utvecklingsarbetet och innehålla mål och långsiktiga prioriteringar för länet. Strategin ska bidra till sektorsövergripande samverkan mellan länen och mellan aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Den ska ligga till grund för EUs strukturfondsprogram som berör Norrbotten och beaktas när man tar fram andra regionala strategier och program.

Den nuvarande regionala utvecklingsstrategin fastställdes 2019 "Regional utvecklingsstrategi för hållbar framtid i Norrbotten 2030". Då strategin ska ses över minst en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige planeras en revidering under 2024 och 2025. Sedan den nuvarande strategin antogs har mycket hänt i omvärlden. Det har varit en pandemi, det är krig i Ukraina och en upptrappad situation i Mellanöstern påverkar säkerhetsläget i Sverige, som gör att beredskapsfrågorna har blivit allt viktigare att hantera. Norrbotten ställs inför nya möjligheter och utmaningar som behöver avspeglas i en reviderad strategi.

Omvärldsanalys

EU:s klimatmål innebär strikta regleringar för utsläpp. I en snar framtid kommer det att vara så dyrt med utsläppsrätter att det helt enkelt blir olönsamt att ha ett stort klimatavtryck. Vi lever i en osäker tid, i en osäker värld. Allt fler inser riskerna med att vara beroende av till exempel Kina och Ryssland för viktiga råvaror och energi. I stället letar EU efter sätt att säkra behoven inom unionens gränser. Då blir metall- och mineralfyndigheter i norra Sveriges berggrund extra viktiga. Liksom satsningar på energiproduktion. Globala bolag sätter ambitiösa hållbarhetsmål. Det påverkar i sin tur deras underleverantörer. Teknikutvecklingen utvecklas fort. Kanske inte tillräckligt fort för klimatet, men tillräckligt fort för att näringslivets aktörer behöver följa med i utvecklingen. Ingen vill vara den som gör långsiktiga satsningar på gårdagens teknik. Ingen vill riskera att låsa in företagets verksamhet i teknik som inom kort inte är konkurrenskraftig.

De stora investeringar som genomförs i länet kommer i förlängningen att förändra hela näringslivet i Norrbotten och i Sverige och indirekt även förutsättningarna för offentlig service och samhället i stort. Investeringarna innebär, i vissa fall, expansion på platser och i kommuner som under en längre tid präglats av minskande befolkning och därmed vikande skatteunderlag, samt svårigheter att hitta kompetens, i synnerhet till offentlig sektor och små och medelstora företag (SMF). Detta innebär att kommunernas och SMFs omställning kommer vara minst lika genomgripande som industrins. Det handlar om mycket stora investeringar i infrastruktur, bostäder, service, utbildning och kultur. Omställningen måste gå fort samtidigt som inflyttning och integration behöver öka för en framväxt av attraktiva och hållbara samhällen.

Säkerhetsläget i Europa är instabilt. Rysslands anfallskrig mot Ukraina har påverkat Sverige indirekt sedan dess start och den fortsatta utvecklingen är osäker. Naturkatastrofer är frekvent återkommande. Detta sammantaget med Sveriges medlemskap i Nato ställer höga krav på robusta, resilienta värdekedjor.

Hållbar regional utveckling

Hållbar regional utveckling av Norrbotten innebär att ta avstamp i platsen och invånarnas behov likväl som att låta social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet få genomsyra utvecklingen. Det gäller vid framtagande av styrande dokument som till exempel den nya Regionala utvecklingsstrategin som de aktiviteter som vi genomför. Region Norrbotten ska i alla utvecklingsprocesser verka för en ökad jämställd- och jämlikhet då resultatet av detta blir platser där fler trivs, har tillgång till arbete och kan känna sig hemma. Norrbottens utveckling behöver eftersträva att göra plats för fler, både i den fysiska miljön likväl som i vårt värdskap. Vi behöver en mångfald av livsmiljöer för att attrahera nya målgrupper och kompetenser och på så vis hantera den kompetensförsörjningsproblematik som vi står inför. Nya

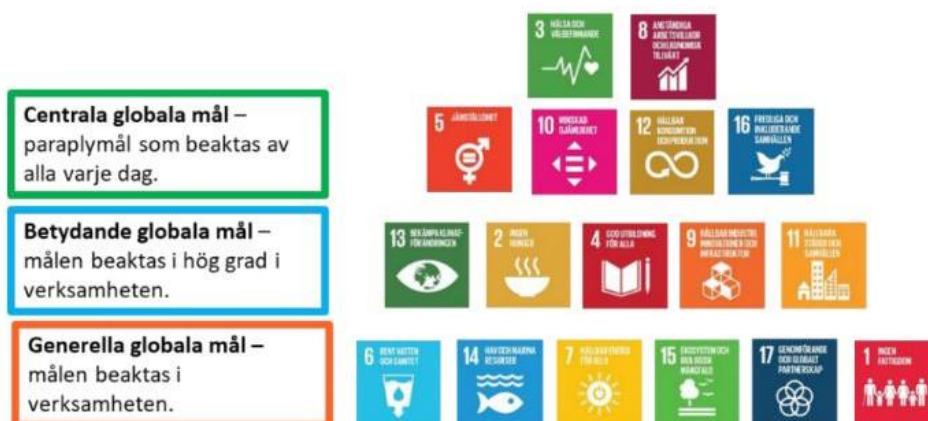
svenskar som väljer Norrbotten ska snabbt integreras i samhället genom anpassade utbildningar och snabbspår till våra bristyrken.

Vi ska uppmuntra och stödja utvecklingen i våra kommuner, både städer och landsbygder behöver utvecklas för att skapa en bra helhet. Det innefattar kommersiell och offentlig service, likväl som föreningsliv och privatsamhälle. För att skapa ett sammanhållet och nära län, behöver vi korta avstånden genom tillgänglig och effektiv transportinfrastruktur. Det gör vi genom att revidera den Regionala Länstransportplanen. Här behöver den senaste tidens stora frågor hanteras, för att framtidens transportinfrastruktur ska kunna hantera den utvecklingen som pågår just nu. Norrbotten är unikt i Sverige med två landsgränser och har en lång tradition av internationella samarbeten i alla väderstreck. För att skapa och upprätthålla strategiska allianser kring arbetet med Norrbottens utveckling och framtid är det viktigt att fortsatt ingå i internationella samarbetsorganisationer, forskningssamarbeten och företagsnätverk.

Grundläggande vid utvecklingen av Norrbotten är att beakta framtida generationers behov. Alla barn och unga har rätt till en trygg, säker och jämlik uppväxt med goda förutsättningar till kultur, fritidsaktiviteter, god hälsa och möjlighet att gå vidare till studier och arbete. Alla unga ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen.

Nationella minoriteter och urfolk ger Norrbotten en unik bredd inom flera sektorer nationellt och internationellt. Kulturen, språken, historien och näringar ska stödjas och utvecklas. Vi ska verka för att skapa förutsättningar för stabila nationella minoritets- och urfolksorganisationer samt utveckla mötesplatser och samverkansformer för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling.

Region Norrbottens prioritering av Agendamål 2022-2026

De av regionfullmäktige prioriterade agendamålen under mandatperioden 2023-2026 är mål 3, 8,5,10,12 och 16. Regionala utvecklingsnämndens utvecklingsområden bidrar till målet på följande sätt:

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Det finns tydliga beröringspunkter mellan målområdena i den folkhälsopolitiken och den regionala utvecklingspolitikens fyra strategiska områden. Det gäller särskilt det strategiska område som handlar om sociala aspekter, i form av boende, arbete och välfärd, som förutsättning för regional utveckling. Även insatser inom politikområdet Gestaltad livsmiljö främjar hälsa och välbefinnande.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Insatser som verkar för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Mål 5: Jämställdhet

Genomförande av insatser som främjar jämställdhet. Regionala utvecklingsavdelningen bidrar i det regionala jämställdhetsarbetet samt framtagande och genomförande av regional jämställdhetsstrategi.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Genomförande av insatser som främjar ett jämlikt samhälle som bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av t.ex. kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Undersöker och beaktar inomregionala skillnader vid beslut om resurser.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Främjar hållbara konsumtions- och produktionsmönster genom insatser inom cirkulär ekonomi. Utveckla verktyg för hållbarhetsintegrering av våra metoder och verktyg. Policyutveckling inom hållbar förvaltning och användning av naturresurser.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Målen omhändertas i nämndens utvecklingsområden nedan.

Inriktning och uppdrag

Regionala utvecklingsnämndens plan tar fasta på de politiska intentionerna och de mål som regionfullmäktige beslutat i Strategisk plan 2025-2027. Nämndens prioriteringar har sin utgångspunkt i *Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030* (SKR 2020/21:133) som är

vägledande för inriktningen i de regionala utvecklingsstrategierna och styrande för vad de statliga medlen för regionalt utvecklingsarbete får användas till.

Nämndens prioriteringar inom kulturområdet beskrivs i kulturplanen som utgår från de nationella kulturpolitiska målen. Förutsättningarna för en hållbar regional utveckling varierar mellan olika delar av landet. Därför behöver insatser för en hållbar regional utveckling ha ett territoriellt perspektiv.

I denna plan beskrivs **fyra utvecklingsområden med prioriteringar** som ska bidra till att övergripande strategiska mål inom regional utveckling uppnås:

- Goda möjligheter till kultur, boende, arbete och välfärd
- Väl fungerande kompetensförsörjning och kompetensutveckling
- Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande
- God tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystem

Utvecklingsområdena **omhändertar även de riktade uppdragen** från fullmäktige som beskrivs i Strategisk plan.

Beredskap inom det regionala utvecklingsansvaret

Kulturarvets betydelse i krig och konflikt har fått ökad uppmärksamhet under senare tid, inte minst i samband med Rysslands pågående invasionskrig i Ukraina. Kulturarvet är utsett som en skyddsvärd verksamhet som ska skyddas och bevaras. Det är därför viktigt med beredskapsplanering för skydd av samlingar av kulturarv samt kulturhistoriskt värdefulla fastigheter och miljöer. En sådan planering kan bestå av riskanalys och förvaltnings- och katastrofplan. Det behövs också forum för samverkan, kunskaps- och erfarenhetsutbyte inom kulturarvssektorn och med berörda aktörer inom totalförsvaret

Det finns många ingångar att arbeta med beredskap, allt från den demokratiska till den mer handgripliga. Samverkan i en mängd olika former är centralt för att lyckas vara beredda i en tid av vacklande demokratiska värderingar, informationspåverkan och en medievardag där alla får allt svårare att identifiera en tydlig avsändare.

Utvecklingsområden

Nämnden uppdrar till regionala utvecklingsdirektören att hantera utvecklingsområdena och deras prioriteringar inom avdelningen för regional utveckling. Prioriteringarna ska konkretiseras i uppföljningsbara aktiviteter som rapporteras enligt regionens styrmodell.

Nedan beskrivs nämndens fyra utvecklingsområden och tillhörande prioriteringar med kopplingar mot de strategiska målen.

Goda möjligheter till kultur, boende, arbete och välfärd

Hög livskvalitet med goda och attraktiva livsmiljöer och kultur: Samhälle och Medborgare

För att människor ska kunna och vilja bo, leva och verka i alla delar av landet är goda, attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer av avgörande betydelse. Människor ska även ha goda förutsättningar att nå inflytande i arbetet med att utveckla attraktiva livsmiljöer samt demokratiska och inkluderande samhällen.

Det är viktigt att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation. Folkhälsan varierar hos befolkningen och personer med lägre utbildningsnivå har generellt sett en sämre hälsa och sämre förutsättningar för en god hälsa än de med högre utbildningsnivå. Det finns även geografiska skillnader i folkhälsa. Kulturen har en viktig roll även inom folkhälsoområdet, samverkan mellan kulturverksamheter och aktörer inom hälso- och sjukvård och omsorg har etablerats och ska fortsätta utvecklas.

Kultur och fritidsaktiviteter har betydelse för en hållbar samhällsutveckling. Alla människor ska ha tillgång till kultur och fritidsaktiviteter och kunna ta del av och utforska kultur och fritidsintressen i olika former. Ett rikt kulturliv och tillgängligt utbud av fritidsaktiviteter är viktiga för välfärden och demokratin. Kultur bidrar till utvecklingen av näringslivet.

Natur- och kulturlandskap med bl.a. världsarv, nationalparker, natur- och kulturresevat och andra värdefulla natur- och kulturmiljöer liksom immateriella värden knutna till platsen utgör goda och attraktiva miljöer av betydelse och potential för hållbar regional utveckling. Det är viktigt att möjliggöra att värdefulla natur- och kulturmiljöer bevaras, vårdas, används och utvecklas samt att de, utifrån gällande förutsättningar, kan vara tillgängliga för boende, företagare och besökare.

Det är viktigt att öka kunskapen om politikområdet gestaltad livsmiljö och att stötta kommunerna i arbetet med offentlig konstnärlig gestaltning samt att fler kommuner i Norrbotten antar enprocentregeln.

God samhällsplanering: Verksamhet

Genom en strategiskt långsiktig, väl underbyggd och tvärdisciplinär fysisk planering kan vi skapa goda, attraktiva och omsorgsfullt gestaltade livs- och boendemiljöer i såväl städer och tätorter som i gles- och landsbygder. En god samhällsplanering skapar förutsättningar för en hållbar regional utveckling och har betydelse för såväl näringslivets utveckling och konkurrenskraft som för människors livskvalitet och hälsa. Arbetet fortsätter med bygga upp en effektiv, inkluderande och anpassningsbar struktur för regional

samhällsplanering. Ett starkare fokus på gemensamma digitala verktyg är nödvändigt för att hantera lagkrav om digitalisering av samhällsplaneringen. Ett ökat nyttjande av AI kan gynna effektiv resursanvändning.

Den byggda miljön i Norrbotten präglas idag till stor del utav en arkitektur och samhällsplanering från 60- och 70-talet samt ett bostadsbestånd som upprättats under Miljonprogrammet (1965–1975). En stor del utav detta bostadsbestånd har en stor energieffektiviseringspotential tillsammans med en byggteknisk livslängd som passerat samt i vissa fall ett släpande underhållsbehov. Samtidigt står nu en handfull kommuner inför en lavinartad ökad byggtakt av bostadsbyggande med anledning av den trångboddhet och bostadsbrist som ökat dom senaste åren samt ett ökat behov av inflyttad kompetens till följd av dom stora industrisatsningarna.

God tillgång till kommersiell och offentlig service: Samhälle och Medborgare

Norrbottens gles- och landsbygder står inför utmaningar relaterade till den demografiska utvecklingen. Dessa utmaningar får konsekvenser för kapaciteten att klara service, välfärd och arbetskraftsförsörjning. Kommunernas kapacitet att erbjuda service och välfärd till sina invånare varierar. En god tillgång till såväl kommersiell som offentlig service är grundläggande för att det ska vara attraktivt att bo, verka och leva i alla delar av länet.

Tillgänglighet till olika typer av service är en förutsättning för näringslivets konkurrenskraft. Gles- och landsbygder med långa avstånd och ett begränsat befolkningsunderlag har dock ofta utmaningar, bl.a. i form av höga kostnader när det gäller att tillhandahålla olika typer av service. Regionala serviceprogram för kommersiell service kan bidra till att stärka samordning och prioritering av stöd till kommersiell service. Regionala serviceprogram kan även bidra till samverkan mellan nationella, regionala och lokala aktörer som verkar för en god tillgänglighet till kommersiell service.

Dagligvarubutiker och bemannade drivmedelsstationer har en särskild betydelse eftersom de ofta fungerar som servicepunkter, dvs. som ett nav även för andra serviceslag, som ombud för t.ex. post- och pakettkjänster, betaltjänster och apotek samt ibland även viss offentlig service. Samverkan med det civila samhällets organisationer i servicepunkter kan bidra till att även sociala och kulturella mötesplatser skapas. Sammantaget är dessa servicepunkter av betydelse för att det ska vara attraktivt att bo, verka och leva i alla delar av landet. Bokbussarnas utveckling som servicepunkter på landsbygden samt en utveckling av fler DigidelCenter i Norrbotten är betydelsefullt för tillgången av kommersiell och offentlig service. Att till fullo utnyttja möjligheterna att med hjälp av digital teknik upprätthålla eller etablera ny service och nya tjänster, både inom kommersiell och offentlig verksamhet, framstår som än mer viktigt.

God möjlighet till och för kultur: Samhälle och Medborgare

Norrbotten står inför en tid med stora utmaningar och möjligheter till följd av samhällsomvandlingen och den gröna industriomställningen. Nya arbetstillfällen skapas parallellt med att hela samhällen förflyttas. Ett levande kulturliv och ett inkluderande samhälle är en förutsättning för befolkningsförsörjningen, för att människor ska vilja bosätta sig i länet och känna sig välkomna här. I arbetet med att utveckla Norrbotten är kulturen en självklar och grundläggande del. Kirunas ambition att bli europeisk kulturhuvudstad kommer i det fall ansökan beviljas att få stor betydelse för både samhälls- som kulturutvecklingen i länet. Därför behövs hållbara och långsiktiga satsningar på kultur i hela Norrbotten fortsätta, där den kulturella infrastrukturen och kontinuerlig samverkan lägger grunden för att alla i Norrbotten ska ha möjlighet att ta del av och utöva kultur på lika villkor.

Alla invånare, oavsett bakgrund eller förutsättningar, ska kunna möta, uppleva och skapa kultur. I samarbete med kommuner, kulturliv och civilsamhälle strävar regionen efter att bredda deltagandet i kulturlivet med fokus på att nå människor över hela länet. Detta oavsett socioekonomiska och geografiska förhållanden, kön, sexuell läggning, etnicitet, religion, funktionsvariation eller ålder. Det är även viktigt att fortsätta stärka våra nationella minoriteter och urfolket samernas kultur för att Norrbotten ska utvecklas som ett exceptionellt kulturområde i Europa och världen.

Arbete är viktigt för att främja barns och ungas tillgång till kultur och möjligheter till eget skapande, med utgångspunkt i barnkonventionen. Region Norrbotten strävar efter att bredda delaktigheten och ge unga inflytande i kulturlivet. Arbetet ska fortsätta utvecklas med den regionala kulturskolesamordnaren för ungas delaktighet och inflytande i frågor som rör kultur. Arbetet med webbportal för ett samlat kulturutbud för barn och unga i länet fortsätter och en bred lansering planeras våren 2025.

Norrbottensteatern arbetar med stöd av Region Norrbotten för att bilda ett barnteatercentrum med mål att alla barn och unga ska ges möjlighet att själva utöva scenkonst. För att stärka ungas roll och engagemang arbetar regionen även med satsningen Youth Up North som syftar till att öka ungas delaktighet och inflytande i länet. Temaår 2025 för regional kulturutveckling blir Barn och unga.

Väl fungerande kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet: Verksamhet

Nya krav ställs på helhetssyn, samverkansprocesser och gemensamma prioriteringar i arbetet med strategiska kompetensförsörjningsfrågor. Systemen för kompetensförsörjning är komplexa med en mängd aktörer som påverkar utvecklingen på lokal, regional och nationell nivå, vilket ställer

krav på att länets röst blir hörd. En stark struktur för samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv, civilsamhälle och utbildningsanordnare är avgörande för länets kompetensförsörjning. Regional samverkan inom utbildningsområdet bidrar till ett varierat och flexibelt utbud av utbildningar även i små kommuner i gles- och landsbygd. Matchning mot efterfrågan på kompetens är utmanande i den snabba samhällsutvecklingen och samverkansstrukturer för yrkesinriktad vuxenutbildning, gymnasiedimensionering samt yrkeshögskoleutbildningar behöver utvecklas.

De satsningar som sker i regionen innebär en ökad konkurrens om regional arbetskraft. Svårighet att rekrytera människor med rätt kompetens kommer att öka samtidigt som länet har en utmanande demografi med snabbt ökande andel äldre och allt färre i arbetsför ålder. Integration, mångfald och jämställdhet är nyckelfaktorer till ett framgångsrikt arbete för att möta denna utmaning och motverka ett fly in/fly out scenario av arbetskraft i ett långsiktigt perspektiv. Insatser behövs för att minska utflyttning och öka inflyttningen till länet och en mångfald av färdigheter, erfarenheter och olikheter behöver tas tillvara för att nå en hållbar regional utveckling. En viktig fråga att bevaka på såväl nationell- som EU-nivå är att regionen fortsatt får tillgång till strukturfondsmedel för regional utveckling som tar hänsyn till Norrbottens särskilda utmaningar inom kompetensförsörjning.

I en föränderlig omvärld med snabba växlingar i arbetsmarknadens behov krävs påfyllnad av kunskap och kompetens under hela arbetslivet. Tillgång till utbildning på olika nivåer i hela länet är av vikt, och flexibla utbildningsformer som attraherar fler studenter. Utveckling av lärcentrum ökar tillgången till utbildning i hela länet. Yrkesmässig och geografisk rörlighet behöver öka och strukturer för validering stärkas. Parallellt med insatser som ökar arbetskraftens förmåga att ställa om och göra sig attraktiva på arbetsmarknaden, krävs också utökade insatser på arbetsgivarsidan inom strategisk kompetensförsörjning såsom talangattraktion, rekrytering, kompetensplanering och ett attraktivt arbetsgivarvarumärke.

Bedöma kompetensbehov inom offentlig och privat sektor: Kunskap och förnyelse

Analyser av kompetens- och rekryteringsbehov utgör en viktig grund för det regionala kompetensförsörjningsarbetet för att planera och prioritera relevanta insatser inom t.ex. utbildning, validering, matchning eller kompetensattraktion. Samtidigt bryts mönster i och med den snabba omställningen i länet vilket utmanar analysarbetet. Att arbeta med scenarier blir nödvändigt då framtiden inte längre kan prognosticeras utifrån tidigare trender, varken på kort eller lång sikt.

Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande

Omställning genom starka regionala innovationssystem och smart specialisering: Kunskap och förnyelse

För att främja omställning och konkurrenskraft i Norrbotten är det avgörande att bygga upp starka regionala innovationssystem och tillämpa principerna för smart specialisering. Dessa system fungerar som grundläggande förutsättningar för att främja innovation, förnyelse och företagande. Starka regionala innovationssystem består av en mångfald av aktörer och funktioner som tillsammans skapar en miljö som främjar nya lösningar. I en region som Norrbotten är detta särskilt viktigt, eftersom innovationer och förnyelse kan vara avgörande för att övervinna de utmaningar som gleshet och begränsad tillgänglighet till globala marknader innebär. En viktig fråga att beakta på såväl nationell- som EU-nivå är att regionen fortsatt får tillgång till strukturfondsmedel för regional utveckling. De har stor betydelse för regionens möjligheter till regional utveckling och det är viktigt att de beaktar och tillgodoser de särskilda förutsättningar och möjligheter som präglar Norrbottens geografi.

Smart specialisering handlar om att identifiera och prioritera områden där regionen har potential att utveckla hållbara innovationer. Genom att fokusera på områden som ligger i linje med regionens styrkor och behov kan man effektivt använda resurser för att uppnå ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling.

En konkurrenskraftig, cirkulär och biobaserad samt klimat- och miljömässigt hållbar ekonomi: Kunskap och förnyelse

Ett av de centrala målen för Norrbottens regionala utveckling är att främja en konkurrenskraftig ekonomi som är cirkulär, biobaserad och hållbar ur klimat- och miljösynpunkt. Cirkulära affärsmodeller, som innebär att produkter och material återanvänds och återvinns, är avgörande för att minska avfallet och främja hållbarhet. Detta är inte bara nödvändigt för att minska miljöpåverkan och klimatförändringar, utan också för att upprätthålla regionens konkurrenskraft.

För att utveckla en cirkulär och biobaserad ekonomi måste regionen också investera i infrastruktur, innovation och samarbete mellan olika aktörer. Detta inkluderar att främja användningen av förnybar energi och utvecklingen av energilagringssystem, vilket är avgörande för att minska miljöpåverkan och säkerställa konkurrenskraft. Även digitalisering spelar en viktig roll i arbetet, dels för att digitalisering i sig bidrar till stärkt konkurrenskraft, men också för att innovativ utveckling och tillämpning av digitala tekniker kan bidra till ökad hållbarhet och effektiv resursanvändning.

Det pågår flera processer inom EU som berör förutsättningarna vad gäller mark och vatten (till exempel en ny skogsstrategi, en strategi för biologisk mångfald, en handlingsplan för cirkulär ekonomi samt en plan för nollutsläpp till vatten, jord och luft). Därtill pågår ett EU-arbete kring kriterier för hållbara investeringar (taxonomi) som kan komma att hämma användning av och investeringar i biodrivmedel, bioenergi, fjärrvärme, energiutvinning ur avfall med mera. Region Norrbotten bör därför bevaka och aktivt arbeta med påverkan för att säkerställa att länets naturresurser fortsatt kan nyttjas i den gröna omställningen.

Tillvarata digitaliseringens möjligheter: Kunskap och förnyelse

Digitaliseringens potential för Norrbotten som län, dess medborgare, offentlig förvaltning och företag är omfattande. Genom att utnyttja digital teknik kan regionen möta samhällsutmaningar, sprida ett rikt kulturliv, frigöra resurser, och höja sin attraktionskraft. Digitalisering är ett kraftfullt verktyg som kan komplettera och växla upp effekten av andra insatser i arbete mot önskade mål. Digitala lösningar kan tillämpas för att minska miljö- och klimatpåverkan, främja social sammanhållning, likväl som att möta demografiska utmaningar. Nyttjande av big data och artificiell intelligens (AI) ger möjligheter att lösa komplexa problem och skapa nya innovationer.

Digitalisering bör, i likhet med hållbarhet, beaktas i allt regionalt utvecklingsarbete. Samtidigt finns etiska och säkerhetsmässiga aspekter av digitalisering att ta hänsyn till. Det gäller sådant som upphovsrätt, datadelning och integritetsfrågor. För att skapa tillit till den digitala transformationen måste en trygg, ansvarsfull och demokratisk användning av tekniken säkerställas. Kompetens för att skydda tillgångar och data från intrång behöver byggas hos företag och offentlig förvaltning. I takt med digitaliseringen förändras både samhälle och arbetsmarknad och behovet av digital kompetens ökar.

Grundläggande digital kompetens som möjliggör för alla att ta del av och känna tillhörighet till samhället de är en del av är en demokratifråga. Genom ett fokuserat arbete med kunskapshöjande och tillgängliggörande insatser främjas den digitala delaktigheten. Arbetsmarknaden efterfrågar både generella digitala kompetenser och spetskompetenser i allt högre grad. Innovativa former för fortbildning och livslångt lärande bör därför stimuleras parallellt med en utökning av behovsdrivna högre utbildningar.

Ett gott näringsklimat med väl fungerande kapitalförsörjning: Verksamhet

Kapitaltillgång är avgörande för företagens utvecklingsmöjligheter. Offentliga finansieringsinsatser kan vara nödvändiga, särskilt i i glestbefolkade områden där företagen har låga värderingar på sina tillgångar och därmed svårigheter att få lån för sina investeringar. Företagsstöd kan bidra till att underlätta för företagen så att de kan bibehålla och skapa arbetstillfällen och arbeta för en hållbar tillväxt. För att sprida kunskap om

stödmöjligheter vid olika typer av investeringar, måste ett aktivt informationsarbete ske via Region Norrbottens informationskanaler.

Utveckling inom kulturella och kreativa branscher genom att främja tvärssektoriella samarbeten och innovation: Kunskap och förnyelse

Region Norrbotten arbetar med att utveckla förutsättningarna för professionella kulturskapare inom kulturella och kreativa branscher vilka påverkas av både kultur- och näringslivspolitik. Det handlar i stor utsträckning om små företag som ofta kopplar samman branscher och kompetenser som kan leda till innovativ näringsutveckling.

Genom skapandet av nya och innovativa kulturella produkter, upplevelser, utbildningsinitiativ, konstnärssamverkan och residens sker stöttning både strategiskt och praktiskt inom olika kulturformer. Detta kan leda till ökad konstnärlig mångfald och samtidigt stimulera ekonomisk tillväxt. Ett arbete för att utveckla nya former för stöd för tvärssektoriella samarbeten ska främjas.

Kulturfrämjande verksamheter; konsulenter och resurscentrum inom dans, litteratur, konst, slöjd och form, spelar en viktig roll i att skapa tillväxt och nyskapande inom kulturella och kreativa branscher. Genom att stötta kulturskapare att utveckla projekt, skapa mötesplatser och bygga nätverk, både på lokal, nationell och internationell nivå, främjas de samarbeten som möjliggör utbyte mellan olika konstformer och arbetssätt. Även insatser för barn och unga säkrar ett tillflöde av kommande professionella utövare.

God tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystem

Förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning: Samhälle och Medborgare

Användningen och betydelsen av digital infrastruktur kommer att öka drastiskt och därmed behovet av konnektivitet. Ökningen sker såväl bland konsumenter som bland verksamheter (privata och offentliga), i alla branscher. Det är lika viktigt som el, vatten- och transportnät och det förutsätter en hög ambitionsnivå. Konsumenter och hushåll kommer att öka sin användning till fler kapacitetskrävande tjänster som är ständigt uppkopplade. De tjänster som individer konsumerar kommer de också vilja konsumera oavsett plats och i rörelse.

De trådlösa uppkopplingarna ökar generellt och tillgången till ett väl utbyggt mobilnät blir helt avgörande. Medborgarnas digitala mognad behöver öka och antalet hushåll anslutna till bredband med hög kapacitet bli fler. Allt fler digitala samhälls- och välfärdstjänster ska utvecklas och bidra till ökad

service i glesbygd. Digital tillgänglighet oavsett bostadsort till kultur, erbjuder upplevelser och möjligheter till skapande och spridning som ökar medborgarnas inkludering i kulturlivet. Mobilnätens betydelse blir allt viktigare och en viktig förutsättning för regional utveckling och kultur inklusive trafikförsörjning och kollektivtrafik, besöksnäring, energiförsörjning, tekniska enheter och för framtidens hälso- och sjukvård. Allt viktigare är det att ha god täckning och kapacitet även på platser där människor normalt inte befinner sig eftersom det är en säkerhetsfråga exempelvis i fjällvärlden. Det finns även ett behov av god täckning för t ex sensorer och maskiner på dessa platser.

Tillgänglighet genom hållbara transportsystem: Verksamhet

Funktionella och hållbara transport- och kommunikationslösningar ska utvecklas och upprätthållas i länet. Dels genom påverkansarbete mot den nationella planeringen som Trafikverket genomför, dels genom den regionala transportplaneringen. Den regionala transportplaneringen innefattar att ta fram och uppdatera Länstransportplan. I planen prioriteras åtgärder i transportinfrastrukturen för kommande planperiod, exempelvis trafiksäkerhetshöjande åtgärder, utveckling av gång- och cykelvägar samt vissa infrastrukturåtgärder för kollektivtrafiken.

Påverkansarbete för en ny järnväg längs med norrlandskusten, åtgärder i befintligt järnvägssystem, i synnerhet dubbelspår på hela Malmbanan samt flygtrafik till och från länet ska fortsätta. Norrbotniabanegruppen och samarbetet Botniska korridoren är viktiga aktörer i påverkansarbetet och bidrar till att tydliggöra norra Sveriges samlade prioriteringar för transportsystemet. Fortsatt samverkan med grannregionerna i Norge och Finland för utveckling av transportsystemet samt inom "Europa forum Norra Sverige" för att påverka EUs transportpolitik prioriteras.

Kollektivtrafiken ska vara en katalysator i den regionala utvecklingen för ett växande Norrbotten och vara ett starkt alternativ i valet av resandetyp för den som lever och/ eller vistas i länet. Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM) har som uppgift att samordna, utveckla och effektivisera länets kollektivtrafik. Kollektivtrafik finansieras till stor del av skattemedel och fördelas till RKM via Regional utvecklingsnämndens budget. I detta innefattas Norrtågs persontrafik och Länstrafikens stamnätlinjer över kommungränserna.

Ekonomiska förutsättningar och ramar

Nämndens ram

Fullmäktige har i Strategisk plan 2025-2027 gett Regionala utvecklingsnämnden ett ekonomiskt utrymme om 448,9 miljoner kronor för 2025.

Ekonomiska förändringar jämfört med 2024

- Pris- och löneuppräknig 9,6 miljoner kronor.
- Utökning av anslag för infrastruktur, Länstrafiken med 15 miljoner.
- Utökning av anslag hyra för Norrbottens museum med 1,8 miljoner samt återförd tillfällig budget om 1,3 miljoner kronor för infrastrukturuområdet.

Ekonomisk ram

Verksamhet (tkr)	2024	2025
Kultur	134 859,0	143 573,3
Infrastruktur, kollektivtrafik	189 810,0	205 958,0
Näringslivsutveckling	94 956,5	99 368,7
Korrigerig felaktig beslutad ram	4 374,5	0,0
SUMMA	424 000,0	448 900,0

Satsningar för 2025 görs inom följande områden:

- Utökning av anslaget till Norrbottensbildningsförbund -med totalt 2 miljoner kronor.
- Verksamhetsstöd till ny sökande, Go Business beviljas med 1 miljon kronor för 2025.
- Inom kulturen har särskilda satsningar gjorts med totalt drygt 4 miljoner. Bland annat har Lule stassteater erhållit ökat verksamhetsstöd för 2025 med 600 tkr, Riksteatern Norrbotten med 350 tkr, Svenska Tornedalningars riksförbund med 402 tkr samt Dans i Nord med 350 tkr. Ny sökande Konstfrämjandet Norrbotten har erhållit 250 tkr i verksamhetsstöd. För övriga satsningar se vidarefördelningsärende för specifikation.

Kultur

Budgeten för kultur 2025 fördelas enligt nedan.

Kultur (tkr)	2024	2025	Förändring jmf 2024 exkl pristförändring
Norrbottensmusiken	26 321,7	27 298,7	
Norrbottens museum	30 566,9	32 541,3	
Regionbiblioteket	4 968,7	5 071,5	
Kulturfrämjande verksamhet ¹⁾	6 824,8	8 426,2	
Stöd Kultur	62 552,0	66 597,6	4 045,6
Stöd fritidsorganisationer	3 625,0	3 638,0	13,0
Summa Kultur	134 859,1	143 573,3	

1) Utökning av tjänst för att stärka upp regionkonsten samt strategitjänst inklusive omkostnadsbudget för samverkan och påverkan inom kulturenheten.

Infrastruktur, kollektivtrafik och näringslivsutveckling

Budgeten för infrastruktur, kollektivtrafik och näringslivsutveckling 2025 fördelas enligt nedan.

INFRASTRUKTUR (tkr)	2024	2025	Förändring jmf 2024 exkl pristförändring
Regionala kollektivtrafikmyndigheten (RKM)			
Driftbidrag RKM ²⁾	5 975,0	6 358,0	
Länstrafiken AB ³⁾	134 894,0	150 000,0	
Norrtåg AB	47 541,0	44 100,0	
Flygbilen ⁴⁾	0,0	4 100,0	
Summa RKM	188 410,0	204 558,0	
Norrbottenabanan AB	1 400,0	1 400,0	
Summa projekt	1 400,0	1 400,0	
Totalt Infrastruktur (kollektivtrafik)	189 810,0	205 958,0	

2) Inklusive tågavgörningskostnad 2025.

3) Tilläggsbudget driftsbidrag Länstrafiken på 4,9 miljoner tas i februari 2025 för att möta beslutad budget i RKM direktionen.

4) Beslut om budget 2024 för Flygbilen togs under 2024, fanns inte med i beslutad Strategisk plan 2024-2026 därav att den inte finns med för 2024 i ovanstående tabell.

NÄRINGSLIVSUTVECKLING tkr)			
Ägarbidrag	2024	2025	Förändring jmf 2024 exkl prisförändring
Arctic Business Incubator AB	3 000,0	3 000,0	
ALMI Företagspartner Nord AB	6 196,7	6 196,7	
BD Pop AB	3 618,5	3 618,5	
Energikontor Norr AB	4 700,0	4 700,0	
Filmpool Nord AB	18 097,6	18 097,6	
Investeringar i Norrbotten AB	4 050,0	4 050,0	
North Sweden	1 500,0	1 659,0	159,0
Summa ägarbidrag	41 162,8	41 321,8	
Verksamhetsbidrag			
Coompanion Norrbotten	500,0	500,0	
Hushållningssällskapet Norrbotten- Västerbotten	175,0	175,0	
IUC Norr	1 000,0	1 000,0	
Rättighetscentrum Norrbotten	400,0	400,0	
Swedish Lapland Visitors Board	5 000,0	5 000,0	
Teknikens Hus	3 000,0	3 000,0	
Ung Företagsamhet i Norrbotten	985,0	985,0	
Go Business	0,0	1 000,0	1 000,0
Stöd folkbildning och mobilitetsersättning	15 595,0	17 671,2	2 076,2
Stöd pensionärsorganisationer ¹⁾	551,6	551,6	
Stöd hälso- och sjukvårdskompletterandeorganisationer ²⁾	427,0	354,0	
Summa verksamhetsstöd	27 633,6	30 636,8	
Medlemsavgifter			
Norrlandsförbundet, Norrtåg, Sv. Ekokommuner, Closer, CH2ESS ³⁾	750,0	2 000,0	1 250,0
Summa medlemsavgifter	750,0	2 000,0	

Egna regionala utvecklingsmedel (ERP)			
Regionala utvecklingsmedel	20 357,6	20 357,6	
Regionala utvecklingsmedel, unga m.fl. ⁴⁾	5 052,5	5 052,5	
Summa ERP	25 410,1	25 410,1	
Totalt Näringslivsutveckling	94 965,5	99 368,7	
Totalt Infrastruktur (kollektivtrafik) och Näringslivsutveckling	284 766,5	305 326,7	

1) Här ingår Sveriges Pensionärsförbund SPF, Svenska kommunlapensionärernas förbund SKPF samt Pensionärernas Riksförbund PRO.

2) NTF och UNF finns ej med för 2025, motsvarar 174 tkr. Barn och ungdom med föräldrar/familjemedlem i fängelse i Norrbotten (BUFFF) samt Kvinno- och tjejjourer i Norrbotten får ökat stöd med 50 tkr vardera. Här ingår också Föräldraföreningen mot narkotika (FMN) samt Hjärtebarnsfonden norr.

3) CH2ESS nytt för 2025 samt omkostnadsbudget om 1 mnkr för oförutsedda kostnader under 2025.

4) Av egna regionala utvecklingsmedel riktas minst 20 procent till projekt inom områdena unga, jämställdhet, mångfald och integration enligt riktlinjerna för regionala utvecklingsmedel.

Verksamhetsbeskrivningar

Avdelningen för regional utveckling består av två enheter:

Enheten för Näringsliv och Samhälle

Enheten har det samlade ansvaret för Region Norrbottens insatser inom näringslivs- och samhällsutveckling via påverkans- och strategiarbete samt projekt- och företagsstöd. Enheten ansvarar för det regionala utvecklingsuppdraget som finns reglerat i förordningen om regionalt tillväxtarbete och i lag om regionalt utvecklingsansvar. I korthet innebär uppdraget att:

- arbeta fram och fastställa en strategi för utvecklingen i länet
- samordna insatser för att genomföra denna strategi
- besluta om hur medel för regionalt tillväxtarbete ska användas
- följa upp, utvärdera och redovisa resultaten av tillväxtarbetet till regeringen
- utföra uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram
- upprätta och fastställa länsplaner för transportinfrastruktur
- fastställa mål och prioriteringar för det regionala kompetensförsörjningsarbetet och göra bedömningar av länets kompetensbehov

Kulturenheten.

Kulturenheten arbetar med att göra konst och kultur tillgängligt för norrbottningar och besökare och har det samlade ansvaret för Region Norrbottens insatser inom kulturområdet utifrån kultursamverkansmodellen. Enheten innefattar ett kansli samt kulturverksamheterna Norrbottens museum, Norrbottensmusiken, Regionbibliotek Norrbotten och den kulturfrämjande verksamheten.

De verksamheter som i Norrbotten ingår i samverkansmodellen är Norrbottensteatern och Riksteatern Norrbotten, Regionbibliotek Norrbotten och Resurscentrum för Litteratur, Norrbottensmusiken, Norrbottens museum, Norrbottens Föreningsarkiv, Dans i Nord och danskonsulent, slöjd och formkonsulenter, Havremagasinet, Resurscentrum för konst och konstkonsulent, Kin konstmuseum för samtidskonst, Nationella minoriteter, Filmresurscentrum Filmpool Nord och Norrlands nätverk för musikteater och dans.

Verksamheter bedrivs även via ett antal bolag och stiftelser:**ALMI Företagspartner Nord AB**

Almi Företagspartner Nord AB verkar i Norrbotten och Västerbotten och ägs till 24,5 procent vardera av Region Norrbotten och Region Västerbotten. Resterande 51 procent ägs av moderbolaget Almi Företagspartner AB. Almis uppdrag är att stärka det svenska näringslivets utveckling och verka för hållbar tillväxt genom att medverka till att utveckla och finansiera små och medelstora företag med lönsamhets- och tillväxtpotential. Verksamheten i Almi Företagspartner Nord Aktiebolag omfattar lån och affärsutveckling. Arbetet är marknadskompletterande och utförs så att snedvridning av konkurrensen undviks.

Arctic Business Incubator AB

Arctic Business Incubator AB (ABI) ägs till 9 procent av Region Norrbotten, 31 procent av LTU Holding, 20 procent av Stiftelsen Norrlandsfonden, 16 procent av Skellefteå Industrihus AB och Luleå kommun, samt 8 procent av Piteå kommun. Bolagets uppdrag är att vara en regionalt verkande inkubator för stöd till entreprenörer och potentiella tillväxtföretag. Verksamheten omfattar hela Norrbotten och Skellefteå.

BD Pop AB

BD Pop ägs till 55 procent av Region Norrbotten, 20 procent av Luleå kommun, och resterande ägare är Piteå, Boden, Jokkmokk, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå kommuner. Arbetet med att fler av länets kommuner ska bli delägare fortsätter. Bolaget är resurs- och produktionscentrum för populärmusik i syfte att stödja talanger, stärka den regionala musikbranschen och stimulera tillväxt av kreativa näringar. Huvudsaklig verksamhet är artistutveckling, branschutveckling, inspelning, distribution, marknadsföring, kompetens- och affärsutveckling samt arrangemang i samarbete med lokala arrangörer.

Energikontor Norr AB

Energikontor Norr AB ägs till 50 procent av Region Norrbotten och har alla länets kommuner som övriga ägare. Bolagets uppdrag är att driva energi- och klimatfrågor på lokal och regional nivå i ett internationellt perspektiv. Detta görs genom att arbeta för en ökad användning av förnyelsebar energi och en ökad energieffektivisering. Arbetet ska även bidra till ett ökat regionalt samarbete inom energi- och klimatområdet samt till regionsamverkan i EU.

Filmpool Nord AB

Filmpool Nord ägs till 31,86 procent av Region Norrbotten och resterande ägare är tretton av länets kommuner. Bolaget ska utveckla den regionala filmbranschen samt filmen som kulturform som bidrar till Norrbottens utveckling. Satsningarna ska ge direkta och indirekta intäkter till länets näringsliv. Bolagets två huvuduppdrag är att vara ett produktionscentrum för

långfilm, audiovisuella verk och TV-drama samt vara ett regionalt resurscentrum med bland annat filmpedagogik, barn- och ungdomsverksamhet, talangutveckling, digitalutveckling, visning och spridning av film, filmkulturella frågor och biograffrågor.

Informationsteknik i Norrbotten AB

Informationsteknik i Norrbotten AB (IT Norrbotten) ägs till 47 procent av Region Norrbotten och har alla länets kommuner som övriga ägare. Bolaget ska erbjuda ett länsgemensamt fiberbaserat höghastighetsnät till näringsliv och offentlig service för ett utökat tjänsteutbud som bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling.

Investeringar i Norrbotten AB

Investeringar i Norrbotten AB (Invest in Norrbotten) ägs till 75,8 procent av Region Norrbotten och resterande ägare är tretton av länets kommuner. Invest in Norrbotten arbetar med att exportera kännedom och kunskap om affärsmässiga möjligheter i Norrbotten för att få fler etablerare och investerare. Bolaget koordinerar ett systematiskt, proaktivt investerings- och etableringsarbete för regionen och kommuner i länet.

Kommunalförbundet Konstmuseet i Norr

Kommunalförbundet Konstmuseet i Norr bildades 2017 av Region Norrbotten och Kiruna kommun och invigdes 2018. Kommunalförbundet ansvarar för att driva konstmuseiverksamhet i Norrbottens län. Region Norrbotten äger 60 procent. Sedan 2024 benämns verksamheten Kin museum för samtidskonst.

Kulturfrämjande verksamheter

Region Norrbottens kulturfrämjande verksamheter ska stärka och utveckla litteratur-, dans-, konst- och slöjd och formområdet i Norrbotten. Verksamheten bedrivs genom konsulenter inom dans, konst, slöjd och form och som resurscentrum för litteratur och konst. I verksamheten ingår även arbetet med Region Norrbottens konst.

Konsulenternas uppdrag är att skapa förutsättningar för och utveckla de olika kulturområdena i Norrbotten. Arbetet ska bedrivas med ett särskilt fokus på barn och ungas förutsättningar att möta de olika kulturområdena. Konsulenterna ska vara en länk mellan olika aktörer som skola, föreningar, kommuner, institutioner och professionella kulturskapare samt stötta och driva projekt, utbildningar och nätverk. Konsulenterna är sakkunniga inom sina respektive fält. Inom området slöjd och form pågår från 2023 särskilda satsningar bland annat på ett Slöjd och Formcenter i Luleå samt tillhörande hubbar i länet. Inom dansområdet pågår ett projekt för att utveckla området i Norrbotten.

Resurscentrum för konst och Resurscentrum för litteratur ska stötta de professionella aktörerna inom konst- och litteraturområdet i Norrbotten. De arbetar med stöd och rådgivning och för att skapa arbetstillfällen för aktörer

inom respektive område. Arbetet innebär bland annat att initiera och samordna nätverk, utbildningar, förmedling av uppdrag, utställningar och projekt.

Verksamheten för Region Norrbottens konst syftar till att skapa tilltalande miljöer inom Region Norrbottens verksamheter vilket handlar om både lös konst och konstnärlig gestaltning integrerad i byggnaden eller platsen där den är placerad. Arbetet innebär bland annat placering av konst, löpande skötsel samt registrering och inventering. Region Norrbotten tillämpar enprocentregeln och upphandlar konstnärlig gestaltning vid större ny- om- och tillbyggnationer av regionens fastigheter.

Matlaget i Gällivare AB

Matlaget i Gällivare AB (Matlaget) ägs till 10 procent av Region Norrbotten och 90 procent av Gällivare kommun. Matlaget producerar och distribuerar mat till Gällivare kommuns verksamheter och till Region Norrbottens sjukhus i Gällivare.

Norrbotteniaban AB

Norrbotteniaban AB ägs till 28,5 procent av Region Norrbotten och övriga ägare är Region Västerbotten samt berörda kommuner längs den tänkta bansträckan. Syftet är främst att ge arbetet för Norrbotteniaban en juridisk och organisatorisk plattform och att tydligt markera länens ambition och engagemang för att genomföra projektet.

Norrbottens museum

Norrbottens museums verksamhet regleras i Museilagen (2017:563). I lagen fastställs att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Museerna utgör samhällets kollektiva minne och Norrbottens museum arbetar med både materiella och immateriella värden.

Norrbottens museum bedriver verksamhet inom områdena arkeologi, bebyggelsevård, etnologi, pedagogik, föremåls- och bildsamlingar, arkivverksamhet, bibliotek och publik verksamhet. Norrbottens museums uppdrag är att undersöka, samla, vårda, visa och berätta om länets kulturarv och utveckla det.

Norrbottens museum och Norrbottens Föreningsarkiv ansvarar gemensamt för Arkivcentrum som tillhandahåller museets- och föreningsarkivets arkivsamlingar samt ett bibliotek.

Inom områdena arkeologi, byggnadsvård och etnologi är museets uppdrag att bevara, undersöka, förmedla och utveckla Norrbottens kulturarv och kulturmiljöer. Det sker genom att bedriva forskning, genomföra arkeologiska undersökningar och uppdrag, följa upp tips om kultur- och fornlämningar från allmänheten, samt ge rådgivning till länets kommuner och till ägare av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, dokumentation av samhällsomvandlingar och nedteckning av muntliga traditioner och upplevelser.

Norrbottensmusiken

Norrbottensmusiken ska arbeta med professionell musikverksamhet i Norrbotten. Länets publik ska erbjudas professionell, högkvalitativ scenkonst med en varierad repertoar för barn, unga och vuxna.

Norrbottensmusiken har i uppdrag att ge barn och unga från förskola till och med gymnasiet tillgång till professionell scenkonst genom turnéer till länets skolor. Årligen når Norrbottensmusiken med sina cirka femhundra konserter och workshops 28 000 barn och unga och 36 000 nås av institutionens offentliga konserter. Genom Unga Norrbottensmusiken främjas tillväxten av unga musiker och sångare i Norrbotten genom ungdomsensemblerna Norrbottens Ungdomssymfoniker, ungdomsstorbandet Arctic Youth Jazz Orchestra och vokalsembeln Arctic Light. Årligen anlitar Norrbottensmusiken över 400 frilansande musiker vilket gör de till den största arbetsgivaren inom musikområdet i länet.

Den fasta ensemblen Norrbotten Big Band, ett professionellt storband som lägger stor vikt vid konstnärlig utveckling av sin genre, turnerar främst i Norrbotten men även nationellt och internationellt. Norrbottens Kammarorkester verkar primärt i Norrbotten och ska producera konserter med i huvudsak klassisk orkestermusik. Piteå Kammaropera har ett särskilt statligt turnéstöd genom Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans, för att verka i de fyra Norrlandslänen.

Från 2024 bygger Norrbottensmusiken upp en ny permanent verksamhet, Norrbotten World, där nationella minoriteters- och urfolket samers musik stärks och utvecklas i en ny konstnärlig världsmusikprofil..

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten

Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten (RKM) är ett kommunalförbund som ska samordna, effektivisera och utveckla kollektivtrafiken. Medlemmar är länets kommuner samt regionen. Länstrafiken i Norrbotten är ett helägt dotterbolag till Regionala kollektivtrafikmyndigheten. Länstrafiken hanterar praktiskt medlemmarnas trafik i länet. Norrtåg är ett bolag som RKM äger till 25 procent. Resterande ägs av kollektivtrafikmyndigheterna i Jämtland och Västernorrland samt av Länstrafiken i Västerbotten. Norrtåg organiserar och hanterar den regionala tågtrafiken i regionen.

Regionbibliotek Norrbotten

Regionbibliotek Norrbottens verksamhet regleras i Bibliotekslagen (Bibliotekslag 2013:801). I lagen anges att varje region ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Arbetet ska bedrivas med ett särskilt fokus på barn och ungas delaktighet och medskapande, personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och urfolket samt personer med annat modersmål än svenska.

Regionbibliotek Norrbotten ska i samverkan med kommunerna arbeta med strategisk biblioteksutveckling och vara en sammanhållande aktör inom samarbetsorganisationen Biblioteken i Norrbotten. Arbetet ska bidra till en förbättrad och mer likvärdig tillgång till biblioteksverksamhet för länets invånare och till ett kvalitativt utbud av bibliotekstjänster. Regionbiblioteket har för folkbiblioteken och kommunerna slutit avtal för gemensamma bibliotekssystem och medietjänster. Det digitala biblioteket Bibblo.se drivs och utvecklas i samverkan mellan regionen och kommunerna. Regionbiblioteket ska i samverkan med Resurscentrum för litteratur arbeta för att främja litteraturen och läsningen i länet.

Språkrevitalisering handlar om att skydda och främja de nationella minoriteternas och urfolkets språk. Polarbibblo är en webbplats skapad av Regionbibliotek Norrbotten för att främja barns läsning, skrivande och språkutveckling. Med Barnkonventionen som utgångspunkt erbjuder Polarbibblo en plats där barn kan göra sin röst hörd genom skapande. Barns inskickade bidrag utgör grunden för innehållet på webbplatsen. Polarbibblo ska utvecklas på fler nationella minoritetsspråk. Genom Polarbibblo och andra insatser ska barn och vuxna som tillhör en nationell minoritet få möjlighet att lära sig, utveckla och använda sitt språk.

Samfinansierade kulturverksamheter med kommuner

Utöver kulturinstitutionerna har regionen samfinansierade verksamheter tillsammans med kommuner:

- Dans i Nord tillsammans med Piteå kommun.
- Havremagasinet tillsammans med Bodens kommun.
- Konstmuseet i Norr tillsammans med Kiruna kommun. Organiserat som ett gemensamt kommunalförbund

Stiftelsen Ájtte – Svenskt Fjäll- och samemuseum

Ájtte är huvudmuseum för den samiska kulturen i Sverige. Det är ett specialmuseum för fjällregionens natur och kultur och fungerar även som en resurs för andra museer i landet. Stiftelsen bildades 1983 av staten, Region Norrbotten, Jokkmokks kommun, Svenska Samernas Riksförbund och Same Ätnam.

Stiftelsen Norrbottensteatern

Norrbottensteatern drivs i form av en stiftelse med Region Norrbotten och Luleå kommun som huvudmän. Regionens andel är 58 procent. Uppdraget är att driva och organisera konstnärlig verksamhet. Via produktioner och distributionsformer ska teatern nå människor i deras egen miljö. Teatern ska vidare verka för att professionell scenkonst tillgängliggörs i länet genom turnerande föreställningar.